รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กลุ่มนาเภสัช. **สาส์นยา.** 5 (กันยายน 2523) : 43-44

ดวงพร วินิจกุล. **สีผสมอาหาร.** พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร: โรงพิมพ์สวิตาการพิมพ์, 2525:10-25

บุญสรรพ์ บุญชินันท์. สีผสมอาหาร. **วารสารวิทยาศาสตร์การแพทย์** ปีที่ 18 (มกราคม-มีนาคม 2519) : 63-67

พเยาว์ เหมือนวงษ์ญาติ. **สีธรรมชาติและสีสังเคราะห์.** พิมพ์ครั้งที่ 13 (2530). เชียงใหม่ : ศูนย์พิมพ์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2530:21-33

ภักดี โพธิคิริ. สีผสมอาหาร. **ยาสำหรับประชาชน.** เล่มที่ 2 (2525): 121-135

ภารุณี ถนอมเกียรติ. **การบรรจุและเก็บรักษาเภสัชภัณฑ์.** ภาควิชาเภสัชอุตสาหกรรม, คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529: 12,81,117

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม "ภาชนะ และเครื่องใช้พลาสติกสำหรับอาหาร" กระทรวงอุตสาหกรรม, 2529 : 1-5

มยุรี ภาคลำเจียก และสุภัทรา มั่นสกุล. **การผลิตสีผสมอาหารจากพืชในห้องปฏิบัติการ.** สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กรุงเทพ, 2522

ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 163 (ฉบับพิเศษ) กรุงเทพ: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี. กันยายน 2522 : 15-18

———. เล่มที่ 98 ตอนที่ 21 (ฉบับพิเศษ) กรุงเทพ: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี. กุมภาพันธ์ 2524 : 8-10

———. เล่มที่ 99 ตอนที่ 27 (ฉบับพิเศษ) กรุงเทพ: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี. กุมภาพันธ์ 2525 : 25-29

วิเชียร จีรวงส์. สีธรรมชาติ. **หนังสือที่ระลึกงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี.** ราชบัณฑิตสยาม 2525 : 374-383

วัชราภรณ์ สุริยาภิวัฒน์. การวิเคราะห์ความแปรปรวน. **สถิติเบื้องต้นและการวิเคราะห์ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์.** สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529 : 259-308

สุชาดา จูอนุวัฒนกุล. สีผสมอาหาร. **วารสารวิทยาศาสตร์** 37 (ธันวาคม 2526) : 703-717

อุดม กาจนปิกรณ์ชัย และชีรวรรณ รางแดง. สารสีอาหาร. **อาหาร** 13 (4) 2524 : 231-235

อนันต์ รุ่งผ่องศรีกุล, สินชัย หวังวัฒนาภรณ์, สุมิตรา เบญจผลกุล, สุนิสา ลิมาวงษ์ปราณี และวิชัย เลิศภักดิ์วรกุล. **การสกัดสีผสมอาหารจากพืชธรรมชาติ.** โครงการการเรียนการสอนเพื่อเสริมประสบการณ์. คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย, 2531

ภาษาอังกฤษ

Allmark, M.G., Mannell, W.A., and Grice, H.C.,"Long-term toxicity of yellow AB and yellow OB," **J. Pharm. Pharmacol.** 9, 622-28, 1955

Amerine, M.A., Pangborn, R.M., and Roessler, E.B.,"**Principles of Sensory Evaluation of food**", Academic Press, New York, Sanfrancisco, London, 385-426, 1965

Barber, M.S., Harrdisson,A., Jackman, L.M., and Weedon, B.C., "Carotenoids Properties and Application", **J. Chem. Soc.**, 1625-30, 1961

Bauernfeind, J.C., "Natural Food Colors" In Bauernfeind, J.C., eds. **Carotenoids as Food Colorants and Vitamin A Precussors**, New York, Academic press, 4-24, 1981

Berdick, M., "Safety of Food Colors" In Hathcook, J.H., eds. **Nutritional toxicology**, New York, Academic Press, 383-85, 1982

Boffey, P.M., "Color addltives : A botched experiment leads to banning of Red dye No.2," **Science** 191:450-51, 1976

Collins, T.F.X., Melaughlin, J., and Gray, G.C., "Teratology studies on food colorings," **Food Cosmet Toxicol.** 10, 619-24, 1972

Daere, J.C., "Chronic studies on Citrus Red No.2," **Proc. Univ.** Otago Med. Sch. 43, 31-33, 1965

FAO/WHO : Specifications for Indentity, Purity and Toxicological Evaluation of food Colours, "**FAO/WHO Tech. Rep. Ser.**" No. 38 B , 212, 1966

and Vitamin A Precussors," New York, Academic Press, 70-73, 1981

Magnusson, G., Bodin, N.O., and Hansson, E., "Longterm Toxicity of Sunset Yellow FCF in dog," **Acta Pathol. Microbiol. Scand.** 79 A, 639-48, 1971

Marmion, D.M., "Colorants extempt from certification," In **Handbook of U.S. Colarants for Food, Drugs and Cosmetics.** 2nd ed., 5, New York, John Wiley & Sons, 350, 1979

Munsell Book of Color. Macbeth, A division of Kollmorgen Corporation, Baltimore, Maryland, 1979

Osborne and Voogt, P., **The analysis of nutrients in food,** Academic Press, Inc., (London), 1978

Parkinson, T.M., and Brown, J.P., "Metabolic fate of food Colorants," **Ann. Rev.Nutr.** 1, 192-94, 1981

Radomski, J.C., Vos, B.I., and Fuyat, H.N., "Cathartic actions of FD & C Orange No. 1 and other coal-tar food dyes" **Fed. Proc.** 12, 376, 1953

Radomski, J.L., "Toxicology of food colors," **Ann. Rev. Pharmacol.** 14, 127-37, 1974

Reith, J.F., and Gielen, J.W., "The Chemistry of Natural Coloring Matters," **J. Food Sci.** 36 (6), 861-64, 1971

Shtenberg, A.I., and Gavrilenko, E.V., "Effect of amaranth food dye on reproductive function and progeny development in experiments with albino rat," **Vopr. Pitan** 29, No.2 , 66-73, 1970

Soukup, R.J., and Young-Maing, J.Y., "The Color needs of the food industry," In Furia, T.E. eds., **Current Aspects of Food Colorants,** New York Academic Press, 77-84, 1977

The Wealth of India Raw Materials Vol. 6, L-M, Council of Scientific and Industrial research, New Delhi, 1-12, 1962

——— Toxicological Evaluation of Some Food Colours, Emulsifiers, Stabilizers, Anti-caking Agents and Certain Other Substances, **FAO/WHO Tech. Rep. Ser.** No. 46 A, 161, 1969

Fitzhugh, O.G., Nelson, A.A., and Bourke, A.R., "Chronic toxicities of two food colors, FD&C Red No. 32 and FD & C Orange No. 2, **Fed. Proc.** 15, 422, 1956

Furia, T.E., **"Handbook of Food Additive,"** Cleveland, Ohio, CRC Press, 998, 1983

Gangolli, S.D., Grasso, P., Golberg, I., and Hooson, J., "Protein Binding by Food Colourings in Relation to the Production of Subcutaneous Sarcoma," **Food Cosmet. Toxicol.** 10, 449-62, 1972

Gaunt, I.F., Mason, P.L., Grasso, P., and Kiss, I.S., "Long term toxicity of Sunset Yellow FCF in mice," **Food Cosmet. Toxicol.** 12, 1-10, 1974

Grasso, P., and O` Hare, C., "Carcinogens in foods," In **Chemical carcinogens,** C.E. Searle, ed., Am. Chem. Soc., Washington, D.C., 701-28, 1976

Hansen , W.H., Long, E.L., Davis, K.J., Nelson, A.A., and Fitzhugh, O.G., "Chronic Toxicity of three food colourings. Guinea Green B, Light Green SF Yellowish, and Fast Green FCF in rats, dogs, and mice, **"Food Cosmet. Toxicol.** 4, 389-410, 1966

Hansen, W.H., Nelson, A.A., and Fitzhugh, O.G., "Chronic toxicity of two food Colors, Yellow AB and Yellow OB," **Toxicol. Appl. Pharmacol.** 5, 16-35, 1963

Lauii, H.K., and Bauernfeind, J.C., "Carotenoids as Food Color" In Bauernfeind, J.C., eds. **Carotenoids as Food Colorants**

Thomas, E.F., **Handbook of Food Additive**, Cleveland, Chemical Rubber Co., 38, 1968

Thomson, R.H., **Natrually Occurring quinones**, Academic Press, London, 462-471, 1971

William, S., **Official Methods of Analysis**, Association of Official Analytical Chemistrs Inc., Washington D.C., 14thed., 450-65, 1984

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 สีธรรมชาติที่อนุญาตให้ใช้ผสมอาหารได้โดยคณะกรรมการอาหารและยาแห่งสหรัฐอเมริกา (FDA)

Additive	Identity	Specification	Value
Algae meal, dried (permitted in chicken feed only)	Dried mixture of algae cells (genus *Spongiococcum*, separated from its culture broth), molasses, corn-steep liquor, and a maximum of 0.3% ethoxyquin; the algae cells are produced by suitable fermentation, under controlled conditions, from a pure culture of the genus *Spongiococcum*		
Annatto extract	Extract prepared from annatto seed, *Bixa orellana* L., using any one or an appropriate combination of approved food-grade extractants	Arsenic (as As) Lead (as Pb)	3 ppm max 10 ppm max
β-Apo-8'-carotenal		Physical state 1% solution in chloroform Melting point (corrected) Loss of weight on drying (45°C *in vacuo*) Residue on ignition Lead (as Pb) Arsenic (as As) Assay (spectrophotometric)	Solid Clear 136°–140°C (dec) 0.2% max 0.2% max 10 ppm max 1 ppm max 96–101%
Beets, dehydrated (beet powder)	Dark red powder prepared by dehydrating sound, mature, good-quality, edible beets	Volatile matter Acid-insoluble ash Lead (as Pb) Arsenic (as As) Mercury (as Hg)	4.0% max 0.5% max 10 ppm max 1 ppm max 1 ppm max
Caramel	Dark brown liquid or solid material resulting from the carefully controlled heat treatment of the following food-grade carbohydrates: dextrose, invert sugar, lactose, malt syrup, molasses, starch hydrolyzates and fractions thereof, sucrose	Lead (as Pb) Arsenic (as As) Mercury (as Hg)	10 ppm max 3 ppm max 0.1 ppm max
Carmine	Aluminum or calcium–aluminum lake on an aluminum hydroxide substrate of the coloring principles, chiefly carminic acid, obtained by an aqueous extraction of cochineal [*Dactylopius coccus costa* (*Coccus cacti* L.)]	Volatile matter (at 135°C for 3 hr) Ash Lead Arsenic (as As) Carminic acid	20.0% max 12.0% max 10 ppm max 1 ppm max 50% min
Canthaxanthin	β-Carotene-4,4'-dione	Physical state 1% solution in chloroform Melting point (corrected) Loss on drying Residue on ignition Total carotenoids other than transcanthaxanthin Lead Arsenic Mercury Assay	Solid Complete and clear 207–212°C 0.2% max 0.2% max 5.0% max 10 ppm 3 ppm 1 ppm 96–101%
β-Carotene	β-Carotene prepared synthetically or obtained from natural sources	Physical state 1% solution in chloroform Loss of weight on drying (40–41°C, 4 hr) Residue on ignition Lead (as Pb) Arsenic (as As) Assay (spectrophotometric)	Solid Clear 0.2% max 0.2% max 10 ppm max 3 ppm max 96–101%

Additive	Identity	Specification	Value
Carrot oil	Liquid or solid portion of the mixture, or the mixture itself, obtained by the hexane extraction of edible carrots (*Daucus carota* L.) with subsequent removal of the hexane by vacuum distillation; the resultant mixture of solid and liquid extractives consists chiefly of oils, fats, waxes, and carotenoids naturally occurring in carrots	Hexane	25 ppm max
Corn endosperm oil (permitted in chicken feed only)	Reddish-brown liquid composed chiefly of glycerides, fatty acids, sitosterols, and carotenoid pigments obtained by isopropyl alcohol and hexane extraction from the gluten fraction of yellow corn grain	Total fatty acids Iodine value Saponification value Unsaponifiable matter Hexane Isopropyl alcohol Arsenic (as As) Lead (as Pb) Free gossypol content	85.0% min 118–134 165–185 14.0% max 25 ppm max 100 ppm max 0.2 ppm max 10 ppm max 450 ppm max
Cotton seed flour, cooked, toasted, partially defatted	Product prepared as follows: food-quality cottonseed is delinted and decorticated; the meats are screened, aspirated, and rolled; moisture is adjusted, the meats heated, and the oil expressed; the cooked meats are cooled, ground and reheated to obtain a product varying in shade from light to dark brown		
Ferrous gluconate (permitted in ripe olives only)		Assay, $C_{12}H_{22}FeO_{14}$, anhydrous basis Water Arsenic (as As) Chloride Ferric iron Lead Mercury Oxalic acid Reducing sugars Sulfate	95.0% min 6.0–9.0% max 3 ppm max 700 ppm max 2.0% max 10 ppm max 3 ppm max Passes test Passes test 1000 ppm
Fruit juice	Concentrated or unconcentrated liquid expressed from mature varieties of fresh, edible fruits, or a water infusion of the dried fruit		
Grape skin extract (enocianina)	Purplish-red liquid prepared by the aqueous extraction (steeping) of the fresh deseeded marc remaining after grapes have been pressed to produce grape juice or wine; contains the common components of grape juice, namely, anthocyanins, tartaric acid, tanins, sugars, minerals, etc., but not in the same proportions as found in grape juice; during the steeping process, sulfur dioxide is added, and most of the extracted sugars are fermented to alcohol; the extract is concentrated by vacuum evaporation, during which practically all of the alcohol is removed; a small amount of sulfur dioxide may be present	Pesticide residues Lead (as Pb) Arsenic (as As)	Not more than permitted in or on grapes by regulations promulgated under section 408 of the Federal Food, Drug, and Cosmetic Act 10 ppm max 1 ppm max
Iron oxide, synthetic (permitted in dog and cat food only)	Any one or any combination of synthetically prepared iron oxides, including the hydrated forms; it is free from admixture with other substances	Arsenic (as As) Lead (as Pb) Mercury (as Hg)	5 ppm max 20 ppm max 3 ppm max
Paprika	Ground, dried pod of mild capsicum (*Capsicum annuum* L.)		
Paprika oleoresin	Combination of flavor and color principles obtained from paprika (*Capsicum annuum* L.) by extraction, using any one or a		

Additive	Identity	Specification	Value
	combination of the following solvents: acetone, ethanol, ethylene dichloride, hexane, isopropyl alcohol, methanol, methylene chloride, trichloroethylene		
Riboflavin		Assay as $C_{17}H_{20}N_4O_6$, calculated on the dried basis	98% min 102% max
		Specific rotation, $[\alpha]_D^{25}$	Between $-112°$ and $-122°$, calculated on the dried basis
		Loss on drying	1.5% max
		Lumiflavin	Passes test
		Residue on ignition	0.3% max
Saffron	Dried stigma of *Crocus sativus* L.		
Tagetes (Aztec marigold) meal and extract (permitted in chicken feed only)	Tagetes (Aztec marigold) meal is the dried, ground flower petals of the Aztec marigold (*Tagetes erecta* L.) mixed with not more than 0.3% ethoxyquin	Tagetes meal shall be free from admixture with other plant material from *Tagetes erecta* L. or from plant material or flowers of any other species of plants	
	Tagetes (Aztec marigold) extract is a hexane extract of the flower petals of the Aztec marigold (*Tagetes erecta* L.); it is mixed with an edible vegetable oil, or with an edible vegetable and a hydrogenated edible vegetable oil, and not more than 0.3% ethoxyquin; it may also be mixed with soy flour or corn meal as a carrier	Tagetes extract shall be prepared from tagetes petals meeting the specifications above and shall conform to the following additional specifications:	
		Melting point	53.5°–55.0°C
		Iodine value	132–145
		Saponification value	175–200
		Acid value	0.60–1.20
		Titer	35.5–37.0°C
		Unsaponifiable matter	23.0–27.0% max
		Hexane residue	25 ppm
		All determinations, except the hexane residue, shall be made on the initial extract of the flower petals (after drying in a vacuum oven at 60°C for 24 hr) prior to the addition of the oils and ethoxyquin; the hexane determination shall be made on the color additive after the addition of the vegetable oils, hydrogenated vegetable oils, and ethoxyquin	
Titanium dioxide	Synthetically prepared titanium dioxide, free from admixture with other substances	Lead (as Pb)	10 ppm max
		Arsenic (as As)	1 ppm max
		Antimony (as Sb)	2 ppm max
		Mercury (as Hg)	1 ppm max
		Loss on ignition at 800°C (after drying for 3 hr at 105°C)	0.5%
		Water-soluble substances	0.3%
		Acid-soluble substances	0.5%
		Titanium dioxide after drying for 3 hr at 105°C	99.0% min
		Silicon dioxide, SiO_2, and/or aluminum oxide, Al_2O_3, as dispersing aids	2.0% total

Additive	Identity	Specification	Value
		Lead, arsenic, and antimony shall be determined in the solution obtained by boiling 10 gm of the titanium dioxide for 15 min in 50 ml of 0.5 *N* hydrochloric acid	
Turmeric	Ground rhizome of *Curcuma longa* L.		
Turmeric oleoresin	Combination of flavor and color principles obtained from turmeric (*Curcuma longa* L.) by extraction using any one or a combination of the following solvents: acetone, ethanol, ethylene dichloride, hexane, isopropyl alcohol, methanol, methylene chloride, trichloroethylene		
Ultramarine blue (permitted only in salt intended for animal	Blue pigment obtained by calcining a mixture of kaolin, sulfur, sodium carbonate, and carbon at temperatures above 700°C; sodium sulfate and silica may also be incorporated in the mixture in order to vary the shade; the pigment is a complex sodium aluminum sulfosilicate having the approximate formula $Na_7Al_6Si_6O_{24}S_3$	Lead (as Pb) Arsenic (as As) Mercury (as Hg)	10 ppm max 1 ppm max 1 ppm max
Vegetable juice	Concentrated or unconcentrated liquid expressed from mature varieties of freshly edible vegetables		

[a] Marmion, D. M. Description and analysis of colors for foods, drugs, and cosmetics. *Encyclopedia of Industrial Chemical Analysis* **10**, 447–547 (1970).

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนผลของสูตรต่าง ๆ ต่อน้ำหนักความชื้นของสีผงคำแสดที่เพิ่มขึ้นเมื่อเก็บไว้นาน 3 เดือน

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Formula	3	461951.1944	153983.7315	.6224	2.90
Within Groups	32	7916293.111	247384.1597		
Total	35	8378244.306			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของน้ำหนักความชื้นสีคำแสดที่เพิ่มขึ้นเมื่อเก็บในระยะเวลา 1, 2 และ 3 เดือน

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Month	2	687672.2222	343836.1111	1.4754	2.88
Within Groups	33	7690572.083	233047.6389		
Total	35	8378244.306			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของน้ำหนักความชื้นที่เพิ่มขึ้นในสีผสมคำแสดเมื่อบรรจุในภาชนะบรรจุต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Container	2	1387872.889	693936.4444	3.7259*	3.29
Within Groups	33	6990371.417	211829.4369		
Total	35	8378244.306			

*Significant different ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่า LSD = 325.4454

ภาชนะบรรจุ	ค่าเฉลี่ย	LSD Grouping	
ซองอลูมิเนียม	6.2500	A	
ขวดแก้ว	327.2500	A	B
ขวดพลาสติก	476.9167		B

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของน้ำหนักความชื้นสีดำแสดที่เพิ่มขึ้นเมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากสูตรและระยะเวลาที่เก็บ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	1149623.417	5	229924.683	.936	
Formula	461951.194	3	153983.731	.627	
Month	687672.222	2	343836.111	1.399	
Formula x Month	1330003.556	6	221667.259	.902	2.51
Explained	2479626.972	11	225420.634	.917	
Residual	5898617.333	24	245775.722		
Total	8378244.306	35	239378.409		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักความชื้นลีคำแสดที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากสูตรและภาชนะบรรจุ

Source of variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	1849824.083	5	369964.817	1.656	
Formula	461851.194	3	153983.731	.689	
Container	1387872.889	2	693936.444	3.107	
Formula x Container	1167564.222	6	194594.037	.871	2.51
Explained	3017388.306	11	274308.028	1.228	
Residual	5360856.000	24	223369.000		
Total	8378244.306	35	239378.409		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสีดำแสดที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากภาชนะบรรจุ และระยะเวลาที่เก็บ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	2075545.111	4	518886.278	2.549	
Container	1387872.889	2	693936.444	3.409	
Month	687672.222	2	343836.111	1.689	
Container x Month	805987.444	4	201496.986	.990	3.84
Explained	2881533.056	8	360191.632	1.769	
Residual	5496711.250	27	203581.898		
Total	8378244.306	35	239378.409		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลของสูตรต่าง ๆ ต่อน้ำหนักสีลูกพุดที่เพิ่มขึ้น

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Between Groups	3	60259.7778	20086.5926	.2492	2.90
Within Groups	32	2579166.444	80598.9514		
Total	35	2639426.222			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสีลูกพุดที่เพิ่มขึ้น เมื่อเก็บในระยะเวลาต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Between Group	2	308070.0556	154035.0278	2.1803	3.29
Within Groups	33	2331356.167	70647.1566		
Total	35	2639426.222			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสิลูกพุดที่เพิ่มขึ้น เมื่อบรรจุในภาชนะบรรจุต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Between Groups	2	1043771.722	521885.8611	10.7932*	3.29
Within Groups	33	1595654.500	48353.1667		
Total	35	2639426.222			

Significant different ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่า LSD = 2.88

ภาชนะบรรจุ	ค่าเฉลี่ย	LSD Grouping
ซองอลูมิเนียม	30.5833	A
ขวดแก้ว	53.4167	A
ขวดพลาสติก	402.6667	B

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสัตว์ลูกผสมที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากสูตรและระยะเวลาที่เก็บ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	356329.833	5	73665.967	.831	
Formula	60259.778	3	20086.593	.227	
Month	308070.056	2	154035.028	1.737	
Formula/ Month	143392.389	6	23898.731	.270	2.51
Explained	511722.222	11	46520.202	.525	
Residual	2127704.000	24	88654.333		
Total	2639426.222	35	75412.178		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 32 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสีลูกพุดที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากสูตรและภาชนะบรรจุ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	1104031.500	5	220806.300	3.831	
Formula	60259.778	3	20086.593	.348	
Container	1043771.722	2	521885.861	9.054	
Formula x Container	152020.722	6	25336.787	.440	2.51
Explained	1256052.222	11	114186.566	1.981	
Residual	1383374.000	24	57640.583		
Total	2639426.222	35	75412.178		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักลูกพุดที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากภาชนะบรรจุและระยะเวลาที่เก็บ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	1351841.778	4	337960.444	14.619	
Container	1043771.722	2	521885.861	22.575	
Month	308070.056	2	154035.028	6.663	
Container x Month	663406.944	4	165851.736	7.174*	2.73
Explained	2015248.722	8	251906.090	10.897	
Residual	624177.500	27	23117.685		
Total	2639426.222	35	75412.178		

* Significant different ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 การวิเคราะห์ความแปรปรวนผลของสูตรต่าง ๆ ต่อน้ำหนักสีครั่งที่เพิ่มขึ้นเมื่อเก็บไว้นาน 3 เดือน

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Between Groups	2	36841.1852	18420.5926	.3556	3.40
Within Groups	24	1243229.556	51801.2315		
Total	26	1280070.741			

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสีครั่งที่เพิ่มขึ้น เมื่อเก็บในระยะเวลาต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Between Groups	2	350105.4074	175052.7037	4.5177*	3.40
Within Groups	24	929965.3333	38748.5556		
Total	26	1280070.741			

*Significant different ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่า LSD = 2.92

ระยะเวลาที่เก็บ	ค่าเฉลี่ย	LSD grouping	
เดือนที่ 3	67.4444	A	
เดือนที่ 2	214.7778	A	B
เดือนที่ 1	346.2222		B

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสีครั่งที่เพิ่มขึ้น เมื่อบรรจุในภาชนะบรรจุต่าง ๆ

Source	D.F.	Sum of Squares	Mean Squares	F Ratio	F value
Between Groups	2	464716.5185	232258.2593	6.8395*	3.40
Within Groups	24	815354.2222	33973.0926		
Total	26	1280070.741			

*Significant different ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ค่า LSD = 2.92

ภาชนะบรรจุ	ค่าเฉลี่ย	LSD grouping
ซองอลูมิเนียม	31.3333	A
ขวดแก้ว	253.6667	B
ขวดพลาสติก	343,4444	B

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสีครั่งที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากสูตรและระยะเวลาที่เก็บ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	386946.593	4	96736.648	2.060	
Formula	36841.185	2	18420.593	.392	
Month	350105.407	2	175052.704	3.727	
Formula/ Month	47718.148	4	11929.537	.254	2.93
Explained	434664.741	8	54333.093	1.157	
Residual	845406.000	18	46967.000		
Total	1280070.741	26	49233.490		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 38 การวิเคราะห์การแปรปรวน ของน้ำหนักลีดรั่งที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากสูตรและภาชนะบรรจุ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	501557.704	4	125389.426	3.185	
Formula	36841.185	2	18420.593	.468	
Container	464716.519	2	232358.259	5.902	
Formulax Container	69859.037	4	17464.759	.444	2.93
Explained	571416.741	8	71427.093	1.814	
Residual	708654.000	18	39369.667		
Total	1280070.741	26	49233.490		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ของน้ำหนักสีครั่งที่เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาปัจจัยอันเนื่องจากภาชนะบรรจุและระยะเวลาที่เก็บ

Source of Variation	Sum of Squares	D.F.	Mean Square	F Ratio	F value
Main Effects	814821.926	4	203705.481	15.152	
Container	464716.519	2	232358.259	17.283	
Month	350105.407	2	175052.704	13.021	
Containerx Month	223257.481	4	55814.370	4.152*	2.93
Explained	1038079.407	8	129759.926	9.652	
Residual	241991.333	18	13443.963		
Total	1280070.741	26	49233.490		

* Significant difference ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 การวิเคราะห์การยอมรับของผู้บริโภคต่อสี (colour) ของขนมลูกชุบ โดย Kruskal-Wallis 1-way Anova

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	ค่าเฉลี่ย
สีครั่ง	10	35.65
สีลูกพุด	10	42.05
สีคำแสด	10	35.45
สี Cormoisine	10	37.00
สี Tartarzine	10	41.80
สี Sunset Yellow	10	31.90
ไม่แต่งสี	10	24.65

Chi-square มีค่า 5.2044 ซึ่งน้อยกว่า Chi-square จากตารางคือ 12.592 (ที่ระดับ 0.05 df 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 การวิเคราะห์การยอมรับรวม (Acceptability) ของผู้บริโภคต่อขนมลูกชุบแต่งสีต่าง ๆ กัน โดย Kruskal-Wallis 1-way Anova

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	ค่าเฉลี่ย
สีครั่ง	10	37.55
สีลูกพุด	10	37.55
สีคำแสด	10	31.60
สี Carmoisine	10	34.55
สี Tartarzine	10	37.80
สี Sunset yellow	10	30.75
ไม่แต่งสี	10	38.70

Chi-Square มีค่า 1.5117 ซึ่งน้อยกว่า Chi-Square จากตารางคือ 12.592 (ที่ระดับ 0.05 df 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 การยอมรับของผู้บริโภคต่อสี (Colour) ของขนมปุยฝ้ายโดย Kruskal-Wallis 1-way Anova

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	ค่าเฉลี่ย
สีครั่ง	10	15.35
สีลูกพุด	10	34.50
สีคำแสด	10	49.95
สี Carmoisine	10	31.20
สี Tartarzine	10	50.00
สี Sunset yellow	10	41.90
ไม่แต่งสี	10	25.60

Chi-square มีค่า 23.7473 ซึ่งมากกว่า Chi-Square จากตารางคือ 12.592 (ที่ระดับ 0.05 df 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผู้บริโภคต่อสีของขนมปุยฝ้าย

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	คะแนนเฉลี่ย	LSD grouping
สีครั่ง	10	4.3000	A
ไม่แต่งสี	10	5.3000	A B
สี Carmoisine	10	5.9000	B C
สีลูกพุด	10	6.1000	B C D
สี Sunset yellow	10	6.7000	C D
สีคำแสด	10	7.3000	D
สี Tartarzine	10	7.3000	D

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 การวิเคราะห์การยอมรับรวม (Acceptability) ของผู้บริโภคต่อขนมปุยฝ้ายแต่งสีต่าง ๆ กัน โดย Kruskal- Wallis 1-way Anova

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	ค่าเฉลี่ย
สีครั่ง	10	21.40
สีลูกพุด	10	39.00
สีคำแสด	10	44.50
สี Carmoisine	10	28.20
สี Tartarzine	10	54.40
สี Sunset yellow	10	38.75
ไม่แต่งสี	10	22.25

Chi-Square มีค่า 21.4572 ซึ่งมากกว่า Chi-Square จากตาราง คือ 12.592 (ที่ระดับ 0.05 ที่ df 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของผู้บริโภคต่อความชอบรวมของขนมปุยฝ้าย

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	คะแนนเฉลี่ย	LSD grouping		
สีครั่ง	10	4.5000	A		
ไม่แต่งสี	10	4.8000	A		
สี Carmoisine	10	5.3000	A	B	
สีลูกพุด	10	6.0000		B	C
สี Sunset yellow	10	6.1000		B	C
สีคำแสด	10	6.4000		B	C
สี Tartarzine	10	7.1000			C

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 46 การวิเคราะห์การยอมรับของผู้บริโภคต่อกลิ่น (odour) ของขนมปุยฝ้าย โดย Kruskal-Wallis 1-way Anova

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	ค่าเฉลี่ย
สีครั่ง	10	33.55
สีลูกพุด	10	40.20
สีคำแสด	10	36.10
สี Carmoisine	10	38.60
สี Tartarzine	10	35.55
สี Sunset yellow	10	34.80
ไม่แต่งสี	10	29.70

Chi-Square มีค่า 1.6900 ซึ่งน้อยกว่า Chi-Square จากตารางคือ 12.592 (ที่ระดับ 0.05 ที่ df 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 การวิเคราะห์การยอมรับของผู้บริโภคต่อรส (Flavor) ของขนมปุยฝ้าย โดย Kruskal-Wallis 1-way Anova

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	ค่าเฉลี่ย
สีครั่ง	10	26.05
สีลูกพุด	10	42.30
สีคำแสด	10	34.35
สี Carmoisine	10	33.85
สี Tartarzine	10	49.40
สี Sunset yellow	10	35.60
ไม่แต่งสี	10	26.95

Chi-Square มีค่า 9.8006 ซึ่งน้อยกว่า Chi-Square จากตารางคือ 12.592 (ที่ระดับ 0.05 ที่ df 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 48 การวิเคราะห์การยอมรับของผู้บริโภคต่อเนื้อสัมผัส (Texture) ของขนมปุยฝ้าย โดย Kruskal-Wallis 1-way Anova

สีอาหาร	จำนวนผู้ชิม	ค่าเฉลี่ย
สีครั่ง	10	25.85
สีลูกพุด	10	38.80
สีคำแสด	10	44.40
สี Carmoisine	10	27.30
สี Tartarzine	10	45.95
สี Sunset yellow	10	37.65
ไม่แต่งสี	10	28.55

Chi-Square มีค่า 9.9619 มีค่าน้อยกว่า Chi-Square จากตารางคือ 12.592 (ที่ระดับ = 0.05 ที่ df 6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 49 แบบฟอร์มประเมินผลการยอมรับโดยประสาทสัมผัส

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์.....

ผู้ชิม..... เพศ.....

วันที่..... เวลา.....

หลักเกณฑ์การให้คะแนน

ชอบมากที่สุด	9 คะแนน	ไม่ชอบเล็กน้อย	4 คะแนน
ชอบมาก	8 คะแนน	ไม่ชอบปานกลาง	3 คะแนน
ชอบปานกลาง	7 คะแนน	ไม่ชอบมาก	2 คะแนน
ชอบเล็กน้อย	6 คะแนน	ไม่ชอบที่สุด	1 คะแนน
เฉย ๆ	5 คะแนน		

ตัวอย่าง	สี (Colour)	กลิ่น (Odour)	รส (Flavor)	เนื้อสัมผัส (Texture)	การยอมรับ (Acceptability)	วิจารณ์
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....
.....	.....	.....	.....	.....	.....	.....

ประวัติผู้เขียน

นางเพียง อุดมเกียรติกุล เกิดวันที่ 30 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2492 ที่จังหวัดกรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาเภสัชศาสตร์บัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2516

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย